

BYGGE BROER, TENKE FRED

Saddam Husseins farligste våpen er verken Scud-raketter eller giftgass. Det er de arabiske massenes mistillit og bitterhet overfor Vesten.

Den næres av historien og strekker seg fra de blodige korstogene til Vestens dobbeltspill overfor arabere og jøder: For å sikre begges støtte i verdenskrigene, ble begge lovet det samme land. Englands og Frankrikes militær-aksjon i 1956 for å hindre egyptisk kontroll over Suez-kanalen var bensin på ilden. Først ved dannelsen av OPEC i 1960 kunne araberne fravriste Vesten noe av kontrollen over sin viktigste ressurs: Oljen.

Arabernes frustrasjon og ydmykelse har kokt over i terror og gisseldrama. Det har gitt Vesten følelsen av å befinne seg på et høyere moralsk nivå. Kåre Willoch advarte nylig mot «Vestens rike tradisjon for å nedvurdere araberne og se på Islam som en primitiv, mindreverdig religion».

Vil en dømme en religion etter de gjerninger som er begått i dens navn, er det langt fra sikkert at en sammenlikning faller ut til Vestens fordel. Vi gjør klokt i å huske at araberne ikke er alene om sine følelser mot Vesten. De deles av millioner over hele Asia, Afrika og Sør-Amerika.

Den fortiden som nå reiser seg truende foran oss, er en frukt av brutte løfter, hensynsløs jakt på rikdom og nedvurdering av andre raser og kulturer. Det er en illusjon å tro at slik fremferd er et tilbaketog stadium. Normoppløsning og enøyet materialisme i Vesten i dag gir samme utslag, både innenfor våre egne samfunn og overfor utenverdenen.

Det hjelper lite å kunne peke på at Vestens anklagere ikke er noe bedre selv. Utdraget er noe langt mer enn å stoppe en irakisk diktator med imperialistiske ambisjoner. Den er å feie for vår egen dør så resten av verden kan få tillit til oss.

Den muslimske og den kristne verden har mye felles. Hvis vi tok det alvorlig, er det tilstrekkelig til å bygge en bro mellom oss.

- Begge tror at mennesker kan forandres. I Koranen heter det: «Gud forandrer ikke et folks livsbetingelser før menneskene forandrer seg selv.»
- Begge tror på tilgivelse og forsoning. Koranen sier: «Den som tilgir og søker forsoning skal bli belønnet av Gud.»
- Begge tror på Guds ledelse. Fem ganger daglig vender muslimen seg mot Mekka og ber: «Led oss på den rette vei.»
- Begge tror at forskjellen mellom ord og handling truer vår frihet. Over inngangen til en moské i Iran står innskriften: «Her er den troende som en fisk i vannet. Og hyklaren som en fugl i bur.»

Det er bedre å tenne et lys enn å forbanne mørket. Lysene på Slottsplassen ved kong Olavs død sa meget om vår lengsel etter lys i mørket. Midt under en blodig konfrontasjon i Golfen er det tiden for å bygge broer og tenke fred.

STEMME FRA MOSKVA

«Vi fant et felles språk» var overskriften på en artikkel som det sovjetiske nyhetsbyrået Novosti 23/1 sendte ut til alle sine abonnenter. Artikkelen var skrevet av Edward Rosenthal, en kjent samfunnsforsker og skribent, som allerede i 50-årene hadde gitt ut en brosjyre mot Moralsk Opprustning. MRA fornektet klassekampen, skrev han, og kaster blå i øynene på de undertrykte verden rundt. Han gjentok beskyldningene i «Izvestija» etter et besøk i Caux i 70-årene.

Takket være kontakten med noen MRA-folk i Genève kom han til et lengre besøk i Caux i fjor sommer. Novosti-artikkelen i januar var resultatet. Her følger et utdrag:

Fra Caux får du et betagende utsyn over Genfersjøen. Tolstoy var en gang her og skrev hjem at han manglet ord for å uttrykke stedets skjønnhet. Omgivelsene trakk tankene til Gud og evigheten, skrev han.

Enten det er en tilfeldighet eller ikke, ligger her senteret for en verdensorganisasjon som i et halvt århundre har kalt menneskene til sunn fornuft, tålmodighet og moralsk fornyelse. Da jeg var i Caux for tyve år siden, var jeg meget kritisk mot «opportunistene» som kjempet for klassefred mellom rik og fattig, svart og hvit. Men stemmer det? Moralsk Opprustning er intet bedrag. Tvert imot ble jeg i desember invitert til Caux igjen, uten at man søkte noen konfrontasjon.

Hvor tidene har forandret seg – og vår forståelse av livet også. I dag – sent, men bedre sent enn aldri – har vi begynt å forstå at vi ikke kan overleve uten allmen-menneskelige verdier. Kants fyndord om at det bare finnes to mirakler i verden – himmelen over oss og den moralske lov i oss – står nå frem i et nytt lys. Hvis det ikke er ærlighet, godhet og tillit mellom menneskene, vil stjernene for alltid slutte å skinne for alle folkeslag.

Dette var hovedtema for MRA-konferansen vi deltok i, og mange forskjellige sider av det ble belyst. Ca. 700 mennesker fra 47 land var til stede. Alvorlige problemer tas opp. På forrige møte sto det felles-europeiske hus, storby-krisen og økologi i fokus. I år står bl.a. nasjonale minoritetsproblemer på dagsordenen.

Det ville være galt å tro at møtene i Caux går som smurt, og at alle er enige med hverandre. Ofte er det skarpe diskusjoner som ikke ender med konsensus. De uenige kan holde fast på sine meningsforskjeller, men det hindrer ikke at man respekterer den annen. Er ikke dette beviset på sivilisert oppførsel?

Til tross for forskjeller fant vi alle, eller i alle fall de fleste av oss – sovjetere, englendere, sveitsere, franskmenn, amerikanere, brasilianere og andre deltakere – et felles språk på grunnlag av allment aksepterte verdier, som ingen grenser kjenner.

Dette er det positive utbytte av våre kontakter med MRA, som jeg er absolutt sikker på vil fortsette å utvikle seg.

POLEN I VÅRE HJERTER

Kaldt vær. Gode veier. Salg av mat overalt. Tom statskasse. En million arbeidsløse. Enorm utenlandsgjeld. Politisk splittelse. 50 000 sovjetsoldater ennå i landet.

Slik var de iøynefallende inntrykk av Polen da Jens-Jonathan Wilhelmsen, Leif Hovelsen og jeg kom til Warszawa, to år etter den kommunistiske Kizsak-regjeringens fall. På vår ankomstdag, 15. januar, brøt krigen ut i den persiske golfen. Samtidig bredte nyhetene om de sovjetiske overgrepene i Litauen seg over verden. For polakkene var det ingenting nytt under solen. De er gjennom århundrer vant til å leve under trusler mot sin eksistens. Om noen måneder skal det holdes nyvalg til nasjonalforsamlingen. Det blir det første helt frie valg siden begynnelsen av 20-årene.

Vi var i Warszawa av to grunner: For å finne ut om det er interesse for nok et seminar i Oslo for unge polske politikere, i likhet med det som ble arrangert i MRA-regi i fjor. Og for å gi mine venner fra 9 års solidaritetsarbeid i forbindelse med Polen en dypere forståelse av hva MRA er. I lys kontrast til verdenssituasjonen og de ytre forholdene sto mottakelsen vi fikk. Vi var den kirkelige vannforsynings-stiftelsens gjester, og innkvartert i sekretariatet for den katolske kirkens episkopat.

Kirken

Under kommunismens senere år kunne en trygt si at kirken og de kirkelige ordningene utgjorde den eneste samfunnsstruktur som fungerte. I Gdansk var prestegården i Lech Walesas menighet det sanne Polens ambassade. Her møtte han utenlandske statsoverhoder, her hilste han også planen om et vennskapsskip fra Norge velkommen i 1984.

Kirken fortsetter deltakelsen i polsk samfunnsliv. Mens vi var i Warszawa ble et hyrdebrev mot anti-semittisme lest fra alle landets prekestoler. Åpningen av kranene i to landsbyer som har fått vann takket være det norske vennskapsskipet, ble foretatt av prester. I den berømte Gdansk-Oliwa katedralen, hvor vi overvar søndagsgudstjenesten, knelte statsminister Bielecki og hele hans familie i bønn. Flere politikere vi snakket med sa at de stolte på kirken som veiviser ut av det uføre landet befinner seg i.

«Menneskene er kaputt,» sa en av biskopene vi snakket med. Han mente at kirkens viktigste oppgave nå var å gjenreise menneskene så de tar initiativ og ansvar for landet.

Seminaret

Det var en udelt glede å se hvordan de fleste som hadde deltatt i fjorårets seminar for polske politikere i Oslo var i gang med det nødvendige av alt i polsk politikk: Å bygge broer. Brobygging mellom by og land, mellom etniske grupper og politiske leire. Vi besøkte gårdene til to av fjorårets seminar-deltakere, begge medlemmer av nasjonalforsamlingen i Warszawa. Der fikk vi inntrykk av hva de gjør i praksis: En strøm av mennesker med forskjellig politisk syn og i ulike posisjoner var invitert for å høre oss snakke om seminaret, vennskapsskipet og MRA. Alle ville ha et nytt seminar og foreslo kandidater – unge politikere som de ville gi sjansen til den trening og utvikling som et slikt seminar gir mulighet for. Også ledere for de store partigrupperinger og Walesas stab sa de ville stille kandidater. Fylkesmannen i Gdansk og ordføreren i Lodz ville sende folk og komme med forslag til innhold.

KORT NYTT

Sparre-utstillinger i Øst-Europa

16. januar åpnet formannen i det ungarske Kunstnerforbundet en utstilling av Victor Sparres malerier i det sovjet-ungarske vitenskapshus i Budapest. I sin åpningstale sa han bl.a.: «Denne prominente norske maleren hører til idealistene som roper nei til det onde og med stahet ønsker en morgendag. Disse mesterverkene tvinger oss til samtale, de oppfordrer oss, aktiviserer oss. Mennesker, vi må ta vare på Victor Sparrene! Det er de som prøver å redde oss over til i morgen.»

Utstillingen går videre til Moskva, Sverdlovsk og Kranajorsk. I et forord til utstillingskatalogen skriver utenriksminister Thorvald Stoltenberg: «Victor Sparre har side om side med sin store gjerning som kunstner kjempet utrettelig for frihet og toleranse. Denne kampen har han ført uavhengig av trender i tiden, og til hyppig protest fra mer moderne samfunnskritikere. Utstillingen vil være en inspirasjon for oss alle i denne sammenheng.»

Slutt på blodig opprør

I forrige nummer berettet Ny Verden at tre MRA-representanter var innbudt til å delta som rådgivere i fredsforhandlinger mellom regjeringen i Papua-New Guinea og en voldelig separatist-bevegelse på øya Bougainville. Den 24. januar kunne John Crowo i Aftenposten rapportere at en fredsavtale var inngått. Crowo skriver: «I dette tropiske paradiset har det i over to år pågått et blodig opprør som har krevet over et hundre liv. Nå skal det bli fred, og en internasjonal fredsstyrke skal sørge for at avtalen blir etterlevet. Et eksempel til efterfølgelse for krigerne i Gulfen.»

MRA-konferanser i Afrika

Da Tanzanias president Mwinyi var på besøk i Norge ble han spurt hva som kan gjøres med korrupsjonen i hans eget land. Spørsmålsstilleren var klok nok til først å henvise til samme problem her hjemme. Presidenten svarte: «Dersom vi tillater korrupsjonen å få fotfeste, vil den undergrave hele samfunnet.»

At korrupsjonsproblemene delvis skyldes fattigdom, men også en åndelig-moralsk dimensjon, et ett av spørsmålene som tas opp på en konferanse for Moralsk Opprustning i Nairobi, Kenya, 22.–27. mai. Det ventes deltakere fra en rekke afrikanske land og Europa. Kenyanerne som arrangerer konferansen har bedt oss i Norden om hjelp til å få i stand deltakelse fra Tanzania. Som et resultat av denne forespørselen, reiser noen skandinaver til Tanzania før Nairobi-møtet for å innby til konferansen.

Også i Kamerun i Vest-Afrika finner det sted en samling for moralsk opprustning 27.–30. juni. I innbydelsen blir det henvist til «den usynlige, men effektive rolle» som MRA spilte i Kameruns uavhengighetskamp i 60-årene.

Som tema av interesse i et kommende seminar ble nevnt forholdet til minoriteter, det rettslige oppgjør etter et diktatur, massemedienes rolle, jordbruksproblemene og – først og fremst – gjenreising av menneskelige og demokratiske verdier. På alle disse områder mente våre verter at Norge må ha viktige erfaringer å bidra med.

Guri Ulfrstad

KLARSYN I KAOS

Vi var 34 unge som i nyttårsdagene møttes på Lia gård på Koppang i Østerdalen. De fleste av oss var skandinaver som hadde kjent hverandre lenge, men til vår store glede kom det også nye venner fra Polen, Frankrike, England og Tyskland. Møtet var en fortsettelse av en leir vi hadde forrige nyttår. Da var vi bare 14 og møttes helt uten program. Men Gud ga oss så rikt – vi fikk åpnet øynene for en dypere dimensjon og nye muligheter og utfordringer som venner.

Denne gangen møttes vi rundt to tema: «Hvordan leve med Gud i hverdagen?» og «Hvordan nå ut til andre med det vi tror på?» Innbydelsen ga klar beskjed om at det var opp til deltakerne selv hva leiren skulle bli og inneholde.

Som grunnlag for gruppesamtaler hadde noen av oss lagt opp ark med spørsmål for hver dag. De dreide seg om tre emner: Gud i hverdagen, ydmykhet og vennskap. Vi møttes hver morgen før frokost for å tenke gjennom og rundt spørsmålene, hver for oss. Formiddagen ble så brukt i grupper. Jeg skulle ønske det var mulig å fortelle om alt det fine som kom fram, men så mange menneskers tanker og meninger om bortimot 50 spørsmål blir en omfattende utredning. Sikkert er det i alle fall at timen vi hadde sammen ble en

VI SPØR – DU SVARER

Birte Finken er ergoterapeut, opprinnelig norsk, nå gift med en dansk offiser og bosatt utenfor København.

– Har du opplevd at ditt engasjement/holdning har betydd noe i nærmiljø eller i en videre sammenheng?

Jeg hadde arbeidet et halvt år på en avdeling for rehabilitering på et sykehus. Arbeidet var meget krevende med sterkt skadde mennesker – blant annet etter trafikkulykker og hjerneblødninger. Mine kolleger var presset på grunn av truende nedskjæringsplaner og voldsomme samarbeidsproblemer. Situasjonen var svært belastende for meg. I tillegg fant min sjef ut at min utdanning ikke tilfredsstilte kravene for stillingen. Jeg fikk valget mellom å si opp selv eller gå gjennom en ydmykende oppsigelse.

Jeg valgte det første, men var såret og skuffet. I de neste dagene brukte jeg mye tid i bønn og stillhet og valgte så å legge min bitterhet til side. På den siste dagen på sykehuset samlet jeg mine kolleger til en forfriskning. De var overrasket over at jeg hadde styrke til å møte dem alle, og jeg fortalte dem om min beslutning om ikke bli sittende fast i bitterhet, men å legge vekt på det positive. En situasjon som kunne vært pinlig og ubehagelig ble snudd til en varm og glad stund.

TANKER FRA MILITÆRTJENESTEN

Sjelden har jeg så motvillig satt i gang med noe som da jeg startet førstegangstjenesten i juni i fjor. Det var alt annet enn lystbetont å dra til Gardermoen, sette seg ombord i et stort transportfly og sette av gårde mot nord med utsikter til et langt opphold hjemmefra. Det sies at det er en plikt og en rett for enhver mannlig norsk statsborger å utføre verneplikten. Jeg tror likevel det var få av mine medsoldater som ville ha hevdet sin rett til å bli dersom de hadde fått tilbud om å reise hjem igjen.

Jeg anså meg selv som en potensielt dårlig soldat både på grunn av personlige egenskaper og min holdning til det militære, og jeg var

inspirerende «brainstorm» som kommer til å følge mange av oss gjennom 1991.

Et tegn på det er en nyhet som nådde oss fra Warszawa: Den unge polakken som var på leiren hadde tre kvelder med hele sin klasse (30 stk.) hjemme hos seg for å gå gjennom spørsmålene!

Nyttårsaften ble arrangert som en forsmak på Lillehammer-OL, med tenning av den olympiske ild, prosesjon med deltakere fra 9 nasjoner, konkurranser og premieutdeling. Så godt det er å kunne le sammen! Den siste timen av 1990 var vi samlet i kapellet for å møte det nye året.

Så var leiren slutt, hvilket alltid føles som litt av et anti-klimaks. To uker senere gjennom begivenhetene i Litauen og Midt-Østen fikk man så en følelse av at verden var i ferd med å kollapse rett foran øynene på en. Det er her utfordringen ligger: Hvordan kan vi midt i kaos finne roen og freden med Gud som gjør at vi har klarsyn til å finne hva vi kan gjøre for å hjelpe i riktig retning? Jeg vet at den muligheten finnes. Jeg vet at det parallelt med vår forvirrede verden eksisterer en annen dimensjon, en større orden og en Gud som ønsker å leve med oss. Det er opp til oss å vende ansiktet mot han. Det var dette jeg opplevde på nyttårsleiren.

Camilla W. Nelson

– Hva gir deg styrke og glede i dagliglivet?

Det starter kanskje med en jublende fuglestemme utenfor vinduet mitt, eller den første varmende solstråle, eller til og med et stormvær som på en eller annen måte hjelper meg til å rense ut det tunge og mørke. Det fortsetter med ungenes livsglede. Sang og latter er det hver dag, også for en utslitt mor som er preget av oppdragelsens konflikter med to viljesterke gutter.

Så er det Nils, min mann. Hans kjærlighet gir meg en trygg ramme om mitt daglige liv. Han svikter aldri, selv på mine svarteste dager. Gleden i hverdagen kommer også fra venner som sender små hilsener, husker våre fødselsdager, regner med oss og støtter oss. Foreldrene mine kan jeg få en prat med på telefonen en sjelden gang, eller bare tenke på dem og løftes ved vissheten om at de ber for oss hver dag.

Gledens kilde er uvegerlig Kristus selv. Jeg forsøker å tilgi og elske dem jeg ville valgt å være bitter og sur mot. Han får meg til å oppgi angst og motløshet til fordel for tillit og styrke. Denne type endring i min holdning har snudd situasjonen mange ganger i familien, blant naboer og venner og på arbeid.

innstilt på å få det hele unnagiort så smertefritt som mulig. Ikke desto mindre havnet jeg snart på et sersjantkurs som betød beinhard trening hele sommeren og høsten igjennom.

Militærtjenesten byr på mange verdifulle erfaringer som man ikke får så mange andre steder. Først og fremst lærer du å ta til takke med lite. Som rekrutt deler du rom med tre til fem andre, og det er ingen garanti mot at de liker høy musikk eller annet som kan forstyrre «privatlivet». Du blir nødt til å ta til takke med den maten du får enten den ser spiselig ut eller ikke. Etter hvert som denne

Fort. siste side

sakset

Det er sammenheng mellom nedgravde gifttønner, brutte samliv, utroskap i offentlig og privat forvaltning og internasjonal nød. Individmoral og samfunnsmoral er to sider av samme sak. Det finnes ingen ting som er viktigere å satse tid, oppmerksomhet og ressurser på i 1990-årene enn etisk bevisstgjøring og oppdragelse.

*Fra manifest for etisk ansvarsmobilisering
undertegnet av ca 300 nordmenn.
Aftenposten, Arbeiderbladet og Vårt Land 8/2-91*

Jeg skulle ønske at politikere og andre i ledende posisjoner ville innrømme sine nederlag. Det er en misforståelse å tro at folk taper tillit til den som er ærlig. Jeg vil heller si tvert imot. Bak angsten for å miste ansikt ligger forestillingen om alltid å være vellykket.

Men ingen er bare vellykket. Et ansikt der du kan lese ekte og sanne følelser, det er et godt ansikt. Hvorfor er vi, jeg tenker da særlig på mannfolk, så redde for at omverdenen skal lese svakhetene i ansiktet?

*Biskop Kyrre Bremer
til Arbeider-Avisa, Trondheim*

Vi må ha mot til å innrømme fortidens feil, lære av feilene og bruke den innsikten til å bygge en nasjon hvor det ikke blir mulig å gjøre de samme feilene igjen. Bare ved å se Japans historie i dette århundre i øynene, kan vi forstå oss selv som folk og finne vår rette plass i verden. Økonomisk suksess er ikke nok til å inspirere Japan til større ytelser i fremtiden. Vår sterke økonomi må være utgangspunktet for et positivt bidrag til fred og utvikling.

*Takujiro Hamada,
japansk parlamentsmedlem.
Japan Times, Tokyo, 2.2.91*

TANKER (forts.)

tilværelsen blir hverdag, får du øynene opp for at du kanskje ikke har det så verst der hjemme likevel.

Disiplinen er en annen nyttig opplevelse for de aller fleste. Rommet forventes vasket hver morgen og støvlene blanke til hver oppstilling. «I Forsvaret er tiden hellig.» blir det sagt, og frammøte kl 0732 blir ikke godtatt dersom ordren var 0730.

Jeg har stadig problemer med å forsone meg med militærtjenesten på bakgrunn av min avsky for krig. Dette har ikke blitt bedre av en

Arbeidslivet får ny mening når vi blir oss våre verdier bevisst – når vi vet hva som betyr mest for oss. Ved å innstille oss på disse verdiene, kan vi skape oss mer meningsfylte forestillinger om fremtiden.

Å skape en felles visjon styrker ånden i en organisasjon. Det er ånd som er drivkraften bak varig fornyelse og stadige forbedringer. Ledere, rådgivere og andre som søker hvordan de kan inspirere og skape forhold som inspirerer andre, må være villig til å utforske dybdene for å nære og styrke sin egen ånd.

*Marjorie Parker i «Creating shared vision»,
utgitt av Norsk Senter for Ledelsesutvikling*

De politiske rivalene Nelson Mandela og Mangosutho Buthelezi møttes i går for første gang på 28 år og oppfordret sine tilhengere til å gjøre slutt på den blodige borgerkrigen som raser mellom sorte organisasjoner i Sør-Afrika. I sin åpningstale sa Mandela at de to organisasjonene ikke hadde annet valg enn sameksistens. – Vi har behandlet hverandre som spedalske, mistenksomhet har vært vårt fremste varemerke, sa han.

Mandela hilste personlig på en rekke av deltagerne i den 67 manns store Inkatha-delegasjonen, mens Buthelezi pratet med Mandelas kolleger i ANC.

Aftenposten, 30.1.91

En meningsmåling nylig, utført av det sovjetiske vitenskapsakademiet, oppdaget at sovjetere var meget pessimistiske om fremtiden, økonomisk så vel som politisk. Det siste spørsmålet lød: «Hvilke av de følgende navn vil bli av stor betydning for folkene i Sovjet i år 2000?» Man kunne velge mellom fem personer. 48 prosent mente at Andrei Sakharov fremdeles ville være viktig i år 2000. Bare 26 prosent mente det samme om Gorbachov. Og 58 prosent mente at fremfor alt ville navnet Jesus Kristus ha stor betydning for folk i Sovjet i år 2000.

I en kommentar i Moscow News peker Yuri Levada, el ledende sosiolog, på at dette direkte eller indirekte er et resultat av samfunnets voksende anerkjennelse av de grunnleggende verdier i kristen kultur og moderne demokrati. Dette gir grunn til en viss optimisme, i motsetning til endel av de andre svarene.

*MRA-bladet «Breakthrough»
Washington DC, januar -91*

opplæring som har bragt meg nærmere inn på krigens virkelighet. Det er lettere å forstå hvordan soldatene i Golfen har det når man selv har vært med på framrykning med 15 kilo utstyr på kroppen og en kvelende gassmaske over ansiktet. Ved å se på nyhetene om dagen skjønner en iallfall at krig ikke engang er siste utvei, bare en ubeskrivelig katastrofe.

Det er godt å vite at det finnes måter å løse problemer på som ikke skaper like mange nye. Som f.eks. en opprustning av karakter heller enn kanoner.

Gunnar E. Johnson

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo 2.
Tlf. 02-559430 Postgiro 0804.5125794. Bankgiro 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad Jens J. Wilhelmsen